

Гарбар Г.А.,

доктор педагогічних наук, професор кафедри
музичного мистецтва ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В СТРУКТУРУВАННІ ПРОСТОРУ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ ХХІ ст.

Гостинність є складним соціальним та моральним феноменом, який має багато аспектів та інтерпретацій. Власне термін гостинність бере свій початок від старофранцузького слова *hospice* (хоспіс), що означає притулок для мандрівників, «странноприймний будинок». У побутовому сенсі гостинність є властивістю характеру людини, що відрізняється привітністю та хлібосољством, а також традиції зустрічі гостей в різних культурах.

Гостинність являє собою соціокультурний феномен, що виникає виключно у людській спільноті на певному етапі її розвитку. Світ природи не знає гостинності. В той же час архаїчні людські спільноти мають звичаї, обряди, ритуали гостинності, прийому гостей, відвідування друзів та родичів. При цьому спостерігається подібність цих звичаїв та ритуалів серед народів світу. У різних народів широко поширені традиції гостинності, яка забезпечувала заступництво мандрівникам і виступала формою захисту їх особи і майна. У культурах всіх народів існують правила прийому гостей, які, не дивлячись на певне національне забарвлення, універсальні: привітність, щедрість, заступництво, дружелюбність тощо.

Подібність форм прояву гостинності та її поширення як складової культури у більшості народів світу дозволяє розглядати гостинність в якості однієї з культурних універсалій. Феномен гостинності займав зв ціннісною шкалою людських відносин одне з пріоритетних місць, розглядаючись як одна з найголовніших людських чеснот.

Також ведуть мову про сучасну культуру гостинності, маючи на увазі якість обслуговування туристів та екскурсантів при наданні їм послуг під час подорожі, тобто в транспорті, послуг тимчасового розміщення – у готелях, туристських базах тощо; послуг харчування (у ресторанах, кафе, їдальнях, буфетах), в закладах культури, відпочинку, закладах, які надають розважальні послуги.

Гостинність українців має в ХХІ столітті багато проявів, традицій, ритуалів. Її основу складає традиційна селянська побутова культура, що характеризувалася тісним взаємозв'язком і взаємопроникненням виробничої і духовної сфер. Традиційна селянська побутова культура, а відтак і гостинність, відзначалась локальною специфікою, обумовленою особливостями історичного розвитку окремих регіонів України, їх природними умовами та етнокультурними контактами. При цьому їй були властиві спільні риси. Традиційність селянської культури і характер її функціонування забезпечили збереження в гостинності цілого пласта архаїчних елементів.

Гостинність становить не тільки обов'язковий компонент способу життя українців але й частину світосприймання вірувань і повір'їв, тобто складає важливу ментальну рису української людини. В гостинності відображаються особливості українській ментальності, оскільки гостинність, виступаючи уособленням особистісних форм народного буття і відображення світу, є одним із структурних елементів ментальності народу як сукупності психічних, інтелектуальних, ідеологічних, релігійних, естетичних та інших особливостей мислення певної людської спільноті, соціальної групи чи окремого індивіда, що виявляються в культурі, мові та поведінці.

Ментальність українського народу відзначається двома головними джерелами формування. З одного боку її традиційну основу складає так званий землеробський тип національного характеру. Відповідно до цього ключовим поняттям традиційної культури було поняття «земля» та «культ землі», етнічної ментальності – магічне мислення, а національного характеру – обережність, розважливність, ґрунтовність.

На цю могутню традиційну основу нашаровувався не менш помітний пласт – козацький, що формував оригінальний тип ментальності та систему рис національного характеру. Якщо традиційний

землеробський тип ґрунтувався на ідеї прив'язаності до рідної оселі, коли його головною цінністю був хліб, а головним началом – жінка, й насамперед – мати, то в основі козацького типу лежала ідея дороги та цінності суто чоловічого характеру.

Гостинність в новому тисячолітті є державною політикою завдяки наступним факторам. По-перше, глобалізація сучасного світу є наслідком зміни змісту і характеру праці, що викликає значне підвищення мобільності людини не тільки у статусі робочої сили, оскільки нині виробниче спілкування стає інтенсивним і не прив'язаним до конкретного робочого місця. Техногенний характер праці змінюється на більш гуманітарний, тому людина починає відчувати власну спроможність і потребу більше знати, більше спостерігати, бути присутньою особисто там, де відбуваються події, які визначають сутність епохи. По-друге, туристська діяльність людини та її наслідки задовольняють потреби людини у відтворення як біосоціальної істоти, яка не може довго перебувати в умовах монотонності і рутинності, а потребує нових емоційно-чуттєвих вражень, збагачення власного і вивчення накопиченого іншими позитивного досвіду облаштування повсякденного життя і набуття сталих форм соціального розвитку. По-третє, туризм є джерелом економічного зростання будь-якої країни, оскільки у цій сфері циркулюють досить великі фінансові потоки, що виникають на основі зростання значення форм дозвілля людини і є її добровільним власним прагненням до використання людинотворчої спрямованості туризму. По-четверте, туризм водночас є найбільшою і найдинамічнішою індустрією світу, розгалуженою соціальною службою, яка надає робочі місця мільйонам людей.

Туристична гостинність – це найважливіша ознака туризму як соціокультурного явища. Вона доповнює соціально-психологічний та культурний ефект подорожування, надаючи останньому привабливості, комфортності, змістовності та раціональності в умовах обмеженого часу.

Список використаних джерел:

1. Гарбар Г. А. Філософія гостинності: наук. посіб. / Г. А. Гарбар – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 295 с.
2. Філософія туризму : навч. посібник / за ред. В. К. Федорченка, В. С. Пазелка. – К. : Кондор, 2004.

Гашенко К.І.,
викладач кафедри хореографії
ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

РІЗНОМАНІТТЯ ПРОЯВІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ДІАЛОГУ В БАЛЕТНИХ ВИСТАВАХ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Постмодерністським балетним пошукам притаманна зосередженість на філософській природі танцю як синтезі духовного та тілесного, природного та штучного, минулого й сьогодення. Тобто на діалозі різних пластів часу, на діалозі матеріальної та духовної частин людської природи.

Найбільш розвиненими у постмодерністській хореографії є тенденції суто пластичного експериментування, зосередженість на розкритті механізму руху людського тіла (Т. Браун, М. Кеннінгем в Америці, У. Форсайт в Європі), а також поєднання танцювальної і спортивної техніки (наприклад, «Хореографічний бокс» Р. Шопіно, спортивно-хореографічне шоу «Аерос» (Д. Ерцалов, Д. Парсонс).

Для мозаїчної постмодерністської хореографії властива нова манера руху, пов'язана із сприйняттям тіла як інструмента, що володіє власною музикою. Стиль «оркестровки танцівника» А. Прельжокажа (Франція) заснований на виявленні характеру, індивідуальності виконавця, зближує балет та драматургію.

Іронічна ритуальність балетного постмодернізму багато в чому пов'язана із його «посланням» глядачам. Принципи задоволення, радощів, людських контактів з глядачами стали початком концепції балету як «живої вистави», що виходить з ідеї танцю як образу життя. Багато чого тут нагадує